

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 147. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681434960/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

men maler er han faktisk i sit eget medie, skriften. »Jeg seer«, hedder det gentagne gange (kap. XII, s. 110) som en besværgelse af indtrykkene. Men det bliver ikke ved det maleriske: »Phantasiën, denne Livets herlige Blomst udfoldede sig mere i mit Hjerte, og jeg hørte og saae en ny og større Natur om mig« (kap. V, s. 54).

Den amourøse rejse

Der er ingen tvivl om, hvad det egentlig er, der åbner H.C. Andersens øjne for naturen, for den malerisk-romantiske natur vel at mærke, og får fantasiens blomst til at udfolde sig i hjertet. Det er kærligheden. *Skyggebilleder* er gennemvævet med kærlighedsstemninger, mest elegiske eller bittersøde. Størstedelen af de indlagte digte er udsprunget af disse stemninger. Næsten enhver anledning gribes til at udtrykke kærlighedens kvaler. Det er en af de ting, der gør denne bog til så langt mere end en rejsebog. Den er en hjertebog, et bekendelsesskrift om den uforløste kærlighed (Riborg Voigt havde samme forår, 1831, giftet sig med en anden). Rejsen væk fra kærligheden er en modningsproces, der lader Andersen opleve nye sider af sin digtereve.

Rigtignok har han Heine med i bagagen. Heines *Harzreise* (1826) er den direkte litterære inspiration bag Andersens Harzrejse, og Heines snart skingert-ironiske, snart romantisk længselsfulde kærlighedsskildringer fra *Buch der Lieder* (1827, indeholdt også digte fra *Harzreise*) ligger naturligvis bag Andersens lyriske udbrud i *Skyggebilleder*. Alligevel er *Skyggebilleder* ikke litteratur på litteratur. Det er et helt igennem selvstændigt værk med sin egen stemning og metode, meget forskellig fra Heines, der mest falder ud i det satiriske. Andersens bog er et bekendelsesskrift om, hvordan han på flugt fra kærligheden opdagede poesien, naturen – og sig selv.

Med dette grundmotiv er *Skyggebilleder* mere beslægtet med Baggesens *Labyrinth* (1792) end med Heines *Harzreise*. Også *Labyrinth* var en hjertebog, en bog om puppens forvandling til sommerfugl, om inspirationens løfteise ud af kærlighedens frustrationer.

Andersen og Baggesen var amourøse rejsende. Det samme kunne ikke siges om den, der nærmest i tid på *Skyggebilleder* havde udgivet